

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΤΗΝ
Γ' /ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
-ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ. ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ-

Θέμα: «Οργάνωση και σύνταξη περιγράμματος μαθήματος/syllabus με έμφαση στη διαμόρφωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων με στόχο την προσαρμογή τους στις μαθησιακές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των φοιτητ(ρι)ών».

Επιμορφώτρια: Κων/να Κουτρούμπα, Καθηγήτρια

09.11.2023

Ο ΜΥΘΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΛΟ ΔΑΣΚΑΛΟ

«Εάν γνωρίζεις το γνωστικό σου αντικείμενο αυτομάτως είσαι έτοιμος να διδάξεις αυτόματα μπορείς να βοηθήσεις τους μαθητές σου να το μάθουν»????

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

- Η διδασκαλία αποτελεί ⇒ μεθοδευμένη δραστηριότητα, κατά την οποία ο διδάσκων/ουσα επιδρά στους μαθητές του με βάση συγκεκριμένους :
 - ⇒ Διδακτικούς στόχους
 - ⇒ Διδακτική μεθοδολογία
 - ⇒ Διδακτικά μέσα
 - ⇒ Αξιολόγηση επίδοσης φοιτη(ρι)ών

ΚΛΙΜΑ ΜΑΘΗΣΗΣ Ή ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΑΞΗΣ

- Ορίζεται ως **δυναμικό πεδίο δράσης & αλληλεπίδρασης** με πνευματικά-διανοητικά, κοινωνικά, ψυχοσυναισθηματικά και φυσικά χαρακτηριστικά, μέσα στο οποίο φοιητές/τριες & διδάσκοντες μπορούν να εξελιχθούν ακαδημαϊκά, κοινωνικά και ψυχοσυναισθηματικά.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ανάλογα με το πρόσημο (θετικό ή αρνητικό) του κλίματος της σχολικής τάξης επηρεάζονται:

- Η φυσιογνωμία και τα χαρακτηριστικά όλων ενδοδομικών στοιχείων της διδασκαλίας
- Η ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου (διδακτική αποτελεσματικότητα)
- Η επίδοση των εκπαιδευομένων
- Οι διαμορφούμενες στάσεις και συμπεριφορές διδάσκοντα και φοιτη(ρι)ών
- Η ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διαχείρισης αποκλινοσών συμπεριφορών
- Το αίσθημα αυτεπάρκειας ή αυτό-αποτελεσματικότητας διδασκόντων και διδασκομένων
- Η ποιότητα της πανεπιστημιακής και κοινωνικής ζωής των φοιτη(ρι)ών

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Ή ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΤΑΞΗΣ

ΦΥΣΙΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

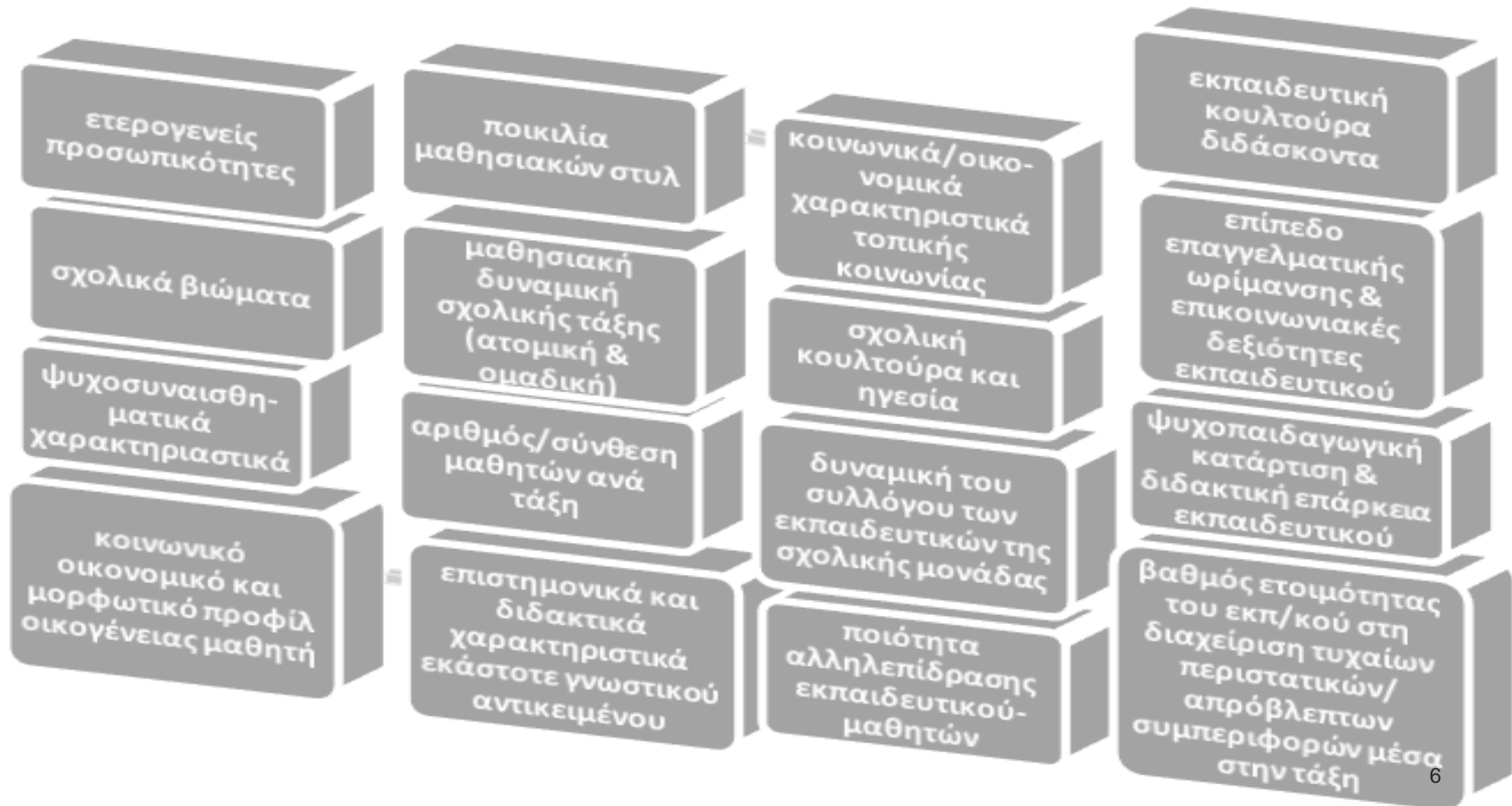
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΨΥΧΟΣΥΝΑΙΣΘΗ
ΜΑΤΙΚΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ
ΔΥΝΑΜΙΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ &
ΦΟΙΤΗΤ(ΡΙ)ΩΝ

ΠΟΙΟΤΗΤΑ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ
ΑΠΟΣΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Ή ΚΛΙΜΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΘΕΤΙΚΟΥ ή ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

(Χούπας, 2010; Ματσαγγούρας & Βούλγαρης, 2006; Kyriakoy, 1997)

Αυξημένη κοινωνική
ανάπτυξη

Ανάπτυξη σχέσεων
φιλίας-συνεργασίας

Αυξημένο
ενδιαφέρον για το
γνωστικό
αντικείμενο

Αυξημένα
διανοητικά/πνευματικά
κίνητρα
Μαθησιακή
αυτεπάρκεια
ητρα

Αυξημένη
αυτοπεποίθηση και
αυτοεκτίμηση

Αυξημένη
αυτονομία/μαθησιακ
ή αυτορρύθμιση

Συμμετοχή σε
σχολικές
δραστηριότητες/
εθελοντισμός

Κατανόηση/
ενσυναίσθηση

Ανάπτυξη
μεταγνωστικών
δεξιοτήτων

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Καθοδηγούν και οριοθετούν την διδασκαλία συγχρονίζοντας το σχεδιασμό της εκ μέρους του εκπαιδευτικού με την διδακτική πράξη και τις μαθησιακές δραστηριότητες εστιάζοντας όμως ιδιαίτερα στην επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
- Πρόκειται για συστηματικά επιδιωκόμενες και όχι τυχαίες αλλαγές, οι οποίες α-φορούν σε γνώσεις, δεξιότητες και συμπεριφορές τις οποίες αναμένεται από τον εκπαιδευτικό να έχουν κατακτήσει ή καλλιεργήσει οι μαθητές του μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας μιας ενότητας.

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΔΙΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ (SMART OBJECTIVES)

[Cohen, Manion & Morrison (2005: 111)]

- Εξειδικευμένοι (**S**pecific)
- Μετρήσιμοι (**M**easurable),
- Επιτεύξιμοι (**A**chievable),
- Ρεαλιστικοί (**R**ealistic),
- Χρονικά οριοθετημένοι (**T**ime-bound)

ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ SMART OBJECTIVES

- α. Να καθορίζεται με σαφήνεια το υποκείμενο (φοιτητής/τρια) που αναμένεται να εμφανίσει τις προσδοκώμενες αλλαγές σε γνωσιακό ή συμπεριφορικό επίπεδο.
- β. Να περιγράφονται οι γνώσεις ή οι συμπεριφορές, οι οποίες δεικνύουν ότι ο επιδιωκόμενος στόχος επιτεύχθηκε.
- γ. Να περιγράφονται οι αλλαγές που θα επιφέρει η όποια νέα γνώση ή συμπεριφορά στην κοινωνική ή ατομική ζωή του φοιτητή/τριας.

[Συνέχεια...]

δ. Να οριοθετούνται και να περιγράφονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες πρόκειται να εμφανιστεί η προσδοκώμενη μαθησιακή συμπεριφορά.

ε. Να ορίζονται τα αξιολογικά κριτήρια με βάση τα οποία θα θεωρηθεί ικανοποιητικό το παραγόμενο αποτέλεσμα της όποιας διδακτικής παρέμβασης.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα Μαθησιακά Αποτελέσματα (Μ.Α.) περιγράφουν τι αναμένεται ένας φοιτητής να γνωρίζει, να καταλαβαίνει και να εφαρμόζει όταν ολοκληρώσει επιτυχώς μία υποενότητα ή μια ενότητα μαθήματος ή και ένα γνωστικό αντικείμενο. Τα (Μ.Α.) είναι μετρήσιμα και δηλώνουν γνωσιακές, συμπεριφορικές και ψυχοσυναισθηματικές δεξιότητες. Αυτή η μετρήσιμη ικανότητα του φοιτητή/τριας διαφοροποιεί τα Μ.Α. από τους σχετικά απροσδιόριστους σκοπούς αλλά και τους διδακτικούς στόχους κάθε μαθήματος που χρησιμοποιούνταν προηγουμένως στην περιγραφή κάθε μαθήματος.

ΕΡΩΤΗΜΑ:

Το ερώτημα που συναντάται στη βιβλιογραφία είναι εάν και σε τί υφίσταται εννοιολογική διαφορά ανάμεσα στους διδακτικούς στόχους και τα μαθησιακά αποτελέσματα

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ-ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Έγκειται κατ' αρχήν στο γεγονός ότι οι διδακτικοί στόχοι εκφράζουν *τις εκπαιδευτικές προθέσεις* ενώ τα μαθησιακά αποτελέσματα αφορούν στα *προϊόντα μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας*.

Ειδικότερα:

- Οι διδακτικοί στόχοι αφορούν σε ρητές, σαφείς και συνοπτικές αναφορές σχετικά με το τί ο ίδιος ο εκπαιδευτικός αναμένει από τους/τις φοιτητές/τριες του να γνωρίζουν στο τέλος της διδασκαλίας μιας ενότητας.
- Τα μαθησιακά αποτελέσματα περιγράφουν την πραγματική και μετρήσιμη μαθησιακή κατάσταση στην οποία έχει επέλθει ένας/μία φοιτητής/τρια σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και γενικότερα συμπεριφορικών ή και μη συμπεριφορικών αλλαγών, με το πέρας της διδακτικής παρέμβασης.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΦΗΝΕΙΑΣ & ΜΕΤΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

- α.** Ένα ρήμα, που περιγράφει μία ευδιάκριτη μαθησιακή συμπεριφορά (π.χ. να εφαρμόζω υγιεινό διατροφικό καθημερινό πρόγραμμα, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές μου).
- β.** Την περιγραφή των συνθηκών υπό τις οποίες η παραπάνω συμπεριφορά πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της μαθησιακής διαδικασίας (π.χ. η διδασκαλία και αφομοίωση μέσω εφαρμοστικών παραδειγμάτων των βασικών κανόνων μιας υγιούς διατροφικής συμπεριφοράς)

Συνέχεια...

γ. Το αποδεκτό όριο σύμφωνα με το οποίο η αλλαγή που προέκυψε ως προς της γνώσεις, την κατανόηση και τις μαθησιακή δεξιότητες ενός εκπαιδευόμενου στο πλαίσιο της διδασκαλίας, να μπορεί να θεωρηθεί ως ευδιάκριτη και αξιολογή-σιμη από τον εκπαιδευτικό (π.χ. να είναι ο/η φοιτητής/τρια σε θέση να καταγράφει ορθές, και άρτιες, νοηματικά, δομικά και μορφικά σημειώσεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος, ώστε να μπορεί να τις αξιοποιήσει κατά την ύστερη μελέτη του).

ΔΥΟ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ:

A] Στα *επιδιωκόμενα* (intended learning outcomes), τα οποία περιγράφουν τα κατώτατα αποδεκτά μαθησιακά επίπεδα ως προς την επίδοση ενός/μιας φοιτητή/τριας σε γνωστικό ή και συμπεριφορικό επίπεδο έτσι ώστε να καλύπτονται οι στοιχειώδεις απαιτήσεις που ο/η διδάσκων/ουσα έχει θέσει στο πλαίσιο της διδασκαλίας ενός γνωστικού αντικειμένου.

Συνέχεια...

B] Στα προσδοκώμενα (desirable learning outcomes), δηλαδή αυτά που περιγράφουν το υψηλότερο επίπεδο μαθησιακών αλλαγών που δύναται να επιτύχει ένας μαθητής - πέραν των βασικών ή/και υποχρεωτικών-μετά την παρακολούθηση της διδασκαλίας π.χ. μια ευρύτερης ενότητας.

Τα Μαθησιακά Αποτελέσματα μπορούν να περιλαμβάνουν 6 επίπεδα μάθησης (I)

- 1.-** την μετάφραση (περιγράφω, συνδυάζω, προσδιορίζω, αναγνωρίζω, επιλέγω, δηλώνω, κ.λπ.)
- 2.-** την ερμηνεία (διακρίνω, εξηγώ, εκτιμώ, γενικεύω, συμπεραίνω, κ.λπ.)
- 3.-** την ανάλυση (συνδυάζω, σχεδιάζω, αναπτύσσω, διαφοροποιώ, υποδιαιρώ, κ.λπ.)

Τα Μαθησιακά Αποτελέσματα μπορούν να περιλαμβάνουν 6 επίπεδα μάθησης (II)

- 4.-τη σύνθεση (δημιουργώ, συνθέτω, εξηγώ, οργανώνω, προτείνω, ανακατασκευάζω, αναδιοργανώνω, αναθεωρώ, κ.λπ.)
- 5.- την εφαρμογή (προσθέτω, υπολογίζω, αλλάζω, ταξινομώ, ανακαλύπτω, εξετάζω, παράγω, κ.λπ.)
- 6.- την αξιολόγηση (συγκρίνω, συμπεραίνω, αξιολογώ, ορίζω, κρίνω, μετρώ, υποστηρίζω, κ.λπ.)
- 7.- την προέκταση (εμβάθυνση, προέκταση βασικής γνώσης, σύνθεση νέων γνώσεων-εφαρμογών)

Ταξινόμια Γνωσιολογικού Τομέα

<u>Στόχος</u>	Γνώση Ανάληψη στη μνήμη γεγονότων, ορολογίας, στρατηγικών λύσης προβλήματος και κανόνων	Κατανόηση Διαφοροποίηση Επεξήγηση Υποενότητες •Κατανόηση • Μετάφραση •Ερμηνεία	Εφαρμογή Λύση προβλημάτων, χρήση κανόνων και αρχών σε νέες καταστάσεις	Ανάλυση Εύρεση συστατικών μιας ολότητας των σχέσεων μεταξύ τους και ανάλυση των αρχών οργάνωσης	Σύνθεση Συναρμολόγηση, δημιουργία σε νέο όλο, παραγωγή κάτι πρωτότυπου	Αξιολόγηση Κρίσεις για την αξία με βάση εξωτερικά κριτήρια(επιλεγμένα ή δεδομένα) και εσωτερικά κριτήρια (αληθοφάνεια, λογικότητα, επιχειρήματα)
<u>Ρήμα</u>	Όρισε Ονόμασε Γράψε Περιγράψε Ταύτισε Απαρίθμησε Κατάγραψε Ανάφερε Θύμισε Απάγγειλε Διάλεξε Επέλεξε Δήλωσε Αναγνώρισε	Μετάτρεψε Υποστήριξε Ξεχώρισε Διάκρινε Υπολόγισε Εξήγησε Επέκτεινε Γενίκευσε Συνόψισε Μετάφερε Παράφρασε Πρόβλεψε Αναγνώρισε Λύσε	Άλλαξε Υπολόγισε Δείξε Ανάπτυξε Τροποποίησε Υπολόγισε Οργάνωσε Προετοίμασε Συσχέτισε Λύσε Μετάφερε Χρησιμοποίησε Επέλεξε Μέτρησε Κατασκεύασε	Ανάλυσε Συμπέρανε Κάνε διάγραμμα Ξεχώρισε Διαχώρισε Επέλεξε Σύγκρινε Εξήγαγε Διευκρίνισε Σκιαγράφησε Δείξε Συσχέτισε	Οργάνωσε κατηγορίες Σύνθεσε Συσχέτισε Δημιούργησε Επινόησε Μορφοποίησε Πρόβλεψε Διατύπωσε επιχειρήματα Οργάνωσε Παρήγαγε Επέλεξε Εξήγησε Γενίκευσε	Εκτίμησε Σύγκρινε Αντιπαράθεσε Κρίνε Να αμυνθείς Δικαιολόγησε Υποστήριξε Αξιολόγησε Αναγνώρισε Κριτίκαρε Απόφυγε Επέλεξε Αντιδιάστειλε

Συμπερασματικά:

- Οι διδακτικοί στόχοι περιγράφουν περισσότερο τις προθέσεις του διδάσκοντα (educational intentions) σχετικά με το τί ο ίδιος αναμένει, βάσει του διδακτικού του σχεδιασμού, να κατακτήσουν οι φοιτητές/τριες του μέσω της διδασκαλίας, τα δε μαθησιακά αποτελέσματα αφορούν στα μετρήσιμα μαθησιακά επιτεύγματα (learning achievements) που τελικά αναμένεται να προκύψουν ως προϊόν της εμπλοκής των ίδιων των φοιτητ(ρι)ών στη διαδικασία της μάθησης.

Συνέχεια...

- Οι διδακτικοί στόχοι αποτελούν σημαντικό προβλεπτικό εργαλείο που διαμορφώνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και κατά συνέπεια υποδηλώνει ένα περισσότερο **δασκαλοκεντρικό** περιβάλλον μάθησης.
- Τα μαθησιακά αποτελέσματα, με δεδομένη την εξάρτηση της ποιότητας του τελικού μαθησιακού προϊόντος από το βαθμό αλλά και την ποιότητα της εμπλοκής του ίδιου του/της φοιτητή/τριας στη διαδικασία της μάθησης αναφέρεται σε περισσότερο **φοιτητοκεντρικά** και κατά συνέπεια πιο **ευέλικτα περιβάλλοντα μάθησης και διδασκαλίας.**

ΕΜΠΛΟΚΗ ΈΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

- Η ενίσχυση της εμπλοκής των φοιτητ(ρι)ών στη διαδικασία μάθησης (students' engagement in learning process) αναφέρεται γενικά στον βαθμό και στην ποιότητα της προσοχής, της περιέργειας, του ενδιαφέροντος, της ενεργητικότητας και του ενθουσιασμού που ένας μαθητής επιδεικνύει κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας

Ο βαθμός αυτής της εμπλοκής κάθε φοιτητή/τριας στη διαδικασία μάθησης σχετίζεται άμεσα:

A] Με τα εσωτερικά και τα εξωτερικά κίνητρα μάθησης που διαθέτει.

B] Με την αξιοποίηση ενισχυτικών, διδακτικά οργανωμένων παρεμβάσεων εκ μέρους του διδάσκοντος προκειμένου να ενεργοποιηθούν οι μηχανισμοί ενσύνειδης ενεργητικής συμμετοχής των φοιτητ(ρι)ών σε μαθησιακές δραστηριότητες και δράσεις που συνδέονται με τις πραγματικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΜΠΛΟΚΗΣ ΦΟΙΤΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

■ *Συναισθηματική εμπλοκή*

(εκφράζεται μέσω του αισθήματος του “ανήκειν”)

■ *Γνωστική εμπλοκή*

(Συνδέεται με τον βαθμό της συνειδητής επιδίωξης του /της φοιτητή/τριας να επενδύσει νοητικά και στην κατάκτηση της νέας γνώσης μέσω της ανάπτυξης μαθησιακών δεξιοτήτων οργάνωσης, εμβάθυνσης, εφαρμογής, αξιολόγησης και προέκτασης της πληροφορίας κατά τη διδασκαλία μιας νέας ενότητας).

[Συνέχεια...]

■ Συμπεριφορική εμπλοκή

(Ενσύνειδη συμμετοχή του/της φοιτητή/τριας στη διάχυση και επεξεργασία της νέας γνώσης μέσω της ενεργητικής παρακολούθησης, της εκδήλωσης μαθησιακών δεξιοτήτων, της πρόθυμης συμμετοχής στις δραστηριότητες της τάξης, της θετικής αντίδρασης σε μαθησιακές προκλήσεις.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι συμπεριφορικές εκδηλώσεις εκπαιδευομένων δεν χαρακτηρίζονται πάντα από θετικό πρόσημο.)